

Raadsvoorstel

Opsteller

Strijers, Annemieke

Vergadering van**Kenmerk**

Z/23/056681 / D/23/091365

Portefeuillehouder

Ad de Regt

Portefeuille

Openbare Ruimte/IBOR

Onderwerp

Rekenkameronderzoek Beheer en onderhoud kapitaalgoederen

Samenvatting

De rekenkamercommissie Woerden heeft een onderzoek laten uitvoeren naar het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen met als doel inzicht aan de raadsleden te verstrekken hoe zij kunnen (bij)sturen op het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte en de financiering ervan op de langere termijn, om zo de gewenste maatschappelijke opgave van het beheer van de openbare ruimte te realiseren. De hoofdconclusie van het onderzoek luidt dat het beheer en onderhoud van gemeentelijk vastgoed op orde is, maar dat de situatie rondom het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte (wegen en civiele kunstwerken) van Woerden alarmerend is. De aanbevelingen in het onderzoek zijn erop gericht dat de raad aan zet is om de kwaliteit van het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen op korte termijn bij te sturen, met het oog op het waarborgen van de kwaliteit op langere termijn.

Gevraagd besluit

1. Kennis te nemen van het door de rekenkamercommissie Woerden uitgebrachte onderzoeksrapport naar het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen binnen de gemeente Woerden.
2. Het college opdracht te geven op korte termijn een realistisch meerjarenplan op te stellen voor planmatig preventief onderhoud, groot onderhoud en vervangingen ten aanzien van kapitaalgoederen in de openbare ruimte.
3. Het college opdracht te geven hierbij aan te geven welke financiële middelen nodig zijn en hoe hiervoor een financiële bestemmingsreserve of -voorziening te treffen, en op welke wijze deze op peil kan worden gehouden om het hierboven genoemde meerjarig onderhoudsplan te kunnen realiseren.
4. Het college opdracht te geven bij de behandeling van de kadernota aan te geven waar de financiële dekking vandaan kan komen, welke scenario's mogelijk zijn en welke (politieke) keuzemogelijkheden de raad heeft.

Inleiding

Volgens de werkwijze van de rekenkamercommissie Woerden zijn haar inspanningen gericht op het bevorderen van het doelmatig, doeltreffend en rechtmatig handelen van de gemeente Woerden. In dit kader heeft de rekenkamercommissie op 7 oktober 2021 tijdens de najaarsbijeenkomst met de raad aangekondigd onderzoek te doen naar het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen. Aanleiding was de vraag van de rekenkamercommissie of er goed inzicht is in de financiering en onderhoud- en vervangingssystematiek van de kapitaalgoederen van de gemeente om de gewenste

maatschappelijke effecten van het beheer van de openbare ruimte te realiseren. Doel van het onderzoek was inzicht verstrekken aan raadsleden in hoe zij kunnen (bij)sturen op het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte en de financiering ervan op de langere termijn om zo de gewenste maatschappelijke opgave van het beheer van de openbare ruimte te realiseren.

Onderzoeksbureau Partners+Pröpper is in maart 2022 gestart met het onderzoek dat was gericht op drie typen kapitaalgoederen: wegen, civiele kunstwerken en gemeentelijk vastgoed. Op 20 december 2022 was het eindrapport met conclusies en aanbevelingen gereed en is het college om een bestuurlijke reactie gevraagd. Beide documenten zijn als bijlagen bij dit raadsvoorstel toegevoegd.

Participatieproces

Wat willen we bereiken

De rekenkamercommissie wil met dit raadsvoorstel de gemeenteraad handvatten bieden om te kunnen (bij)sturen op het gebied van beheer en onderhoud van kapitaalgoederen met het oog op het waarborgen van de kwaliteit op langere termijn.

Wat gaan we daarvoor doen

Argumenten

Het rekenkameronderzoek naar kapitaalgoederen heeft de volgende conclusies.

Hoofconclusie: het beheer en onderhoud van gemeentelijk vastgoed is op orde. De gemeente heeft gewaarborgd dat het gemeentelijk vastgoed in redelijke conditie is en blijft. Ook worden maatregelen genomen om het gemeentelijk vastgoed te verduurzamen.

De situatie rondom het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte van woerden is alarmerend, want:

Deelconclusie 1: de door de raad in 2009 vastgestelde ambitie rondom het (beeld)kwaliteitsniveau van de openbare ruimte is door bezuinigingen geheel verlaten en teruggeschroefd naar het minimale wettelijke niveau van zorgplicht van de gemeente, namelijk het zorgdragen voor een veilige leefomgeving.

Deelconclusie 2: De raad heeft geen enkele zekerheid dat de kwaliteit van kapitaalgoederen in de openbare ruimte op peil blijft. Dat wil zeggen dat er geen zekerheid is dat de gemeente deze kapitaalgoederen op het minimale niveau van de wettelijke zorgplicht (zorg dragen voor een veilige leefomgeving) weet te houden en achterstallig onderhoud oplost. De raad is wel op de hoogte van de risico's die hiermee gemoeid zijn.

Deelconclusie 3: De risico's van de huidige strategie ten aanzien van beheer en onderhoud van wegen en civiele kunstwerken, maar ook deels voor vastgoed, zijn aanzienlijk en stapelen zich gaandeweg verder op.

In aansluiting op de conclusies worden twee aanbevelingen aan de raad en een aanbeveling aan het college gedaan.

Aanbeveling 1 aan de raad: Reanimeer vanuit goed rentmeesterschap het planmatig en preventief onderhoud.

- Vraag het college op korte termijn een realistisch meerjarenplan op te stellen voor planmatig preventief onderhoud, groot onderhoud en vervangingen ten aanzien van kapitaalgoederen in de openbare ruimte;
- Vraag het college hierbij aan te geven welke financiële middelen nodig zijn en hoe hiervoor een financiële bestemmingsreserve of -voorziening te treffen, en op welke wijze deze op peil kan worden gehouden om het hierboven genoemde meerjarig onderhoudsplan te kunnen realiseren.
- Vraag het college bij de behandeling van de kadernota aan te geven waar de financiële dekking vandaan kan komen, welke scenario's mogelijk zijn en welke (politieke) keuzemogelijkheden de raad heeft.

Aanbeveling 2 aan de raad: Kies voor een hoger ambitieniveau dan enkel het voldoen aan de wettelijke zorgplicht.

- Vraag het college om bij het opstellen van een realistisch meerjarenplan, voor onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte, rekening te houden met een kwaliteitsniveau dat minimaal een stap hoger ligt dan de minimale wettelijke zorgplicht. Het sturen op de ondergrens is namelijk te risicovol omdat bij tegenvallers de gemeente direct de veiligheid van de leefomgeving niet meer kan garanderen.

Aanbeveling 3 aan het college: Neem bij het afsluiten van nieuwe contracten met aannemers het wegwerken van achterstallig onderhoud als prioriteit mee en doe dit in samenhang met het oplossen van personele tekorten.

- Richt voor het oplossen van het personeelstekort bij de gemeente een taskforce in, voor zover dat nog niet is gedaan.
- Werk samen met bedrijven om met oplossingen te komen voor het personeelstekort in de uitvoering.

Kantttekeningen, risico's en alternatieven

Het verder uitstellen van onderhoud kan zorgen voor een stuwmeer van niet uitgevoerde onderhoudsactiviteiten en -projecten. Bij ongewijzigd beleid zullen de jaarlijks benodigde financiële middelen voor onderhoud vanaf 2022 structureel substantieel hoger zijn dan de beschikbaar gestelde financiële middelen. Bij ongewijzigd beleid dreigt dit op termijn te resulteren in een uitputting van de bestemmingsreserve voor onderhoud van gemeentelijk vastgoed en een achteruitgang van het kwaliteitsniveau.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Het raadsbesluit heeft geen directe financiële gevolgen.

Communicatie

Aan de raad wordt voorgesteld om het college opdracht te geven om de aanbevelingen van de rekenkamercommissie uit te voeren. Wanneer de raad dit besluit, heeft het college tot taak om het raadsbesluit uit te voeren en kan de raad kan controleren of dit daadwerkelijk wordt gedaan. De rekenkamercommissie zal het beleid met interesse afwachten en kan, na een aantal jaren, een vervolgonderzoek doen om te bepalen in hoeverre de door de raad overgenomen aanbevelingen zijn uitgevoerd. Aanvullend zal de commissie kritisch blijven volgen wat de stand van zaken van de opvolging van de aanbevelingen is en hierover rapporteren in haar jaarverslag.

Vervolgproces

Bevoegdheid raad

In artikel 185 lid 4 van de Gemeentewet is vastgelegd dat de rekenkamer(commissie) een afschrift van haar rapporten aan de raad (en het college) zendt. In lid 2 van hetzelfde artikel is vastgelegd dat de rekenkamercommissie de opmerkingen en bedenkingen, die zij naar aanleiding van haar bevindingen van belang acht, aan de raad (en het college) meedeelt. De rekenkamercommissie kan aan de raad of aan het college ter zake voorstellen doen. Door dit raadsbesluit te nemen geeft de raad formeel de opdracht aan het college om de aanbevelingen van de rekenkamercommissie uit te voeren.

Bijlagen

- D/23/089954 Bestuurlijke reactie rekenkamerrapport kapitaalgoederen
- D/23/091185 Eindrapport Onderzoek kapitaalgoederen rekenkamercommissie Woerden